

KLAGANDE

[REDACTED]

Vårdnadshavare:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Malmö
Box 4153
203 12 Malmö

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 15 juni 2017 i mål nr 7867-16,
se bilaga A

SAKEN

Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten bestämmer att [REDACTED] har rätt till assistansersättning
för en assistent under tid hon vistas i skolan.

Kammarrätten avslår överklagandet i övrigt.

YRKANDEN M.M.

[REDACTED] yrkar att hon beviljas dubbel assistans dygnet runt, även
under skoltid, och att inget avdrag ska göras med hänvisning till

föräldraansvaret. Till stöd för överklagandet åberopas ett läkarintyg daterat den 29 oktober 2016 och en avvikelserapport från korttidsboendet.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Dubbel assistans och avdrag för föräldraansvar

Kammarrätten delar förvaltningsrättens bedömning att utredningen i målet inte ger skäl för att bevilja assistansersättning för dubbel assistans i större utsträckning än vad Försäkringskassan har gjort. Även i fråga om avdrag för tid som ingår i normalt föräldraansvar gör kammarrätten samma bedömning som förvaltningsrätten. Överklagandet i dessa delar ska därför avslås.

Assistansersättning för tid i skolan

Av intyg från logoped framgår följande. ■■■■■ har inget verbalt språk utan kommunicerar med hjälp av naturliga reaktioner och signaler. Det kan innebära t.ex. gråt vid hunger eller missnöje och leenden eller rörelser när hon uttrycker glädje. Det tar tid att lära sig att tolka hennes signaler. Bemötandet och tolkningen är avgörande för att ■■■■■ mer medvetet ska kunna använda sina signaler som kommunikation. Som samspelepartner måste man ständigt och i alla situationer vara psykiskt och fysiskt nära samt vara lyhörd för hennes signaler för att lära sig tolka henne och vara den tolk till omgivningen som hon är helt beroende av.

I intyg från skolan anges följande. Man behöver känna ■■■■■ väl för att kunna tolka hennes signaler och hon har inte någon möjlighet att interagera med andra om hon inte har någon som hjälper henne vid all kommunikation. Under skoldagen kommer det att vara olika personer som

ska stödja [REDACTED] Skolan kan inte garantera att det alltid är samma person som är vid hennes sida.

Enligt kammarrätten visar utredningen att [REDACTED] utan hjälp av någon med ingående kunskaper om henne helt saknar förmåga att göra sig förstådd och att kommunicera med sin omgivning. Det framgår också att det är viktigt att enas i tolkningen av hennes signaler vilket enligt kammarrättens bedömning medför att det är angeläget att det är ett fåtal personer som är knutna till henne. Det finns därmed särskilda skäl att bevilja [REDACTED] assistansersättning även under den tid hon vistas i skolan. Några skäl för att bevilja assistansersättning för dubbel assistans under skoltid har dock inte kommit fram.

Överklagandet ska därför bifallas på så sätt att [REDACTED] beviljas assistansersättning för en assistent den tid hon vistas i skolan.

Det är Försäkringskassan som har att beräkna hur många assistanstimmar [REDACTED] ska beviljas med anledning av kammarrättens dom.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Sonja Huldén

Katarina Dunnington

Frida Andréasson
referent

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2017-06-15
Meddelad i Malmö

Mål nr
7867-16

KLAGANDE

[REDACTED]

Vårdnadshavare:

1. [REDACTED]
 2. [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Malmö
Box 4153
203 12 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut den 14 juni 2016

SAKEN

Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 348724

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00
E-post: kansli1.fma@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
040-97 24 90

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Försäkringskassan beslutade den 18 januari 2016 att bevilja [REDACTED] assistansersättning med i genomsnitt 143 timmar och 30 minuter per vecka. I beslutet har tid för dubbelassistans beaktats med 8 timmar och 6 minuter per dag, av en totalt beviljad tid för assistans nästan hela dygnet, i samband med grundläggande behov såsom vid vissa blöjbyten, på- och avklädning, matning via mun samt vid samtliga överflyttningar och träning en ledig dag utan skola eller vistelse på korttidsboende. Föräldraansvaret har beaktats med 4 timmar och 30 minuter per vecka eller 40 minuter per dag. Någon tid för assistans i skola har inte beviljats. I det nu överklagade omprövningsbeslutet av den 14 juni 2016 ändrade Försäkringskassan inte sitt ursprungliga beslut med motiveringen att en ny genomgång av utredningen inte ger stöd för att [REDACTED] behov av assistansersättning går utöver vad som har beviljats henne.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

[REDACTED] yrkar att hon ska beviljas dubbel assistans dygnet runt, även under skoltid, samt att föräldraansvaret ska utgå helt. Hon anför bl.a. följande.

Hon behöver hjälp av två vuxna dygnet runt för att hennes grundläggande behov och övriga behov ska kunna tillgodoses t.ex. i hygienesituationen, vid måltider, lyft, lägesändringar i olika sammanhang, vid träning, kommunikation, vid ändring av position eller blöjbyte under natten samt med hänsyn till risken för epilepsianfall och annan sjukdom. Under den tid hon saknar dubbel assistans, 15 timmar och 54 minuter per dygn, är en av hennes föräldrar helt bunden till henne. Under den tid hon helt saknar assistans på grund av föräldraansvaret, 40 minuter per dygn, är båda hennes föräldrar bundna till henne. Assistans behövs i skolan eftersom personalen inte kan tillgodose

hennes behov. Hon behöver utökad assistans under natten bl.a. till följd av risken för epilepsianfall. Hennes föräldrar är slutkörda, trötta och orkeslösa. Den hjälp [REDACTED] behöver går långt utöver vad som omfattas av normalt föräldraansvar, ett sådant avdrag ska därför inte göras.

Försäkringskassan vidhåller sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

I målet är ostridigt att [REDACTED] har rätt till assistanserättning samt att hon har behov av dubbel assistans vid vissa aktiviteter. Frågorna i målet är i vilken omfattning hon har rätt till dubbel assistans, även för tid i skolan, och i vilken utsträckning föräldraansvaret ska beaktas.

Tillämpliga bestämmelser

En försäkrad som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan, enligt 51 kap. 2 § socialförsäkringsbalken (SFB) för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för personlig assistans.

Med personlig assistans avses enligt 9 a § LSS personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till personlig assistans för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt.

Förvaltningsrättens bedömning

Försäkringskassan har beaktat det *ansvar föräldrar* normalt har för sina barn till en tid om i genomsnitt 4 timmar och 30 minuter per vecka eller cirka 40 minuter per dag, i den del som rör tillsyn som ett annat personligt behov. Försäkringskassan argumenterar kring att för ett barn utan funktionshinder i samma ålder som ■■■■■ har föräldrar normalt ett hjälp- och tillsynsansvar. Detta realiserar t.ex. i samband med socialt umgänge med familjen eller när föräldrar behöver kontaktas av skolan.

Förvaltningsrätten ser inte skäl att göra annan bedömning än Försäkringskassan gett uttryck för i det överklagade beslutet. När behovet av personlig assistans bedöms för ett barn ska det enligt 51 kap. 6 § socialförsäkringsbalken bortses från det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgoda enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Vad som anförts i överklagandet medför enligt förvaltningsrätten inte att situationen kan jämföras med den som är aktuell i avgörandet från Högsta förvaltningsdomstolen i RÅ 2010 ref. 17 respektive i mål från Kammarrätten i Göteborg, mål 5350-13. I de två nyss nämnda fallen rörde det sig om barn som konstaterat var i behov av aktiv tillsyn, övervakning, hela tiden.

När det gäller rätten till assistansersättning för tid ■■■■■ vistas i skolan är utgångspunkten att assistansersättning inte betalas ut när den funktionshindrade vistas där (106 kap. 24 § 4 SFB). I denna del har Försäkringskassan hänvisat till det ansvar skolan har för att se till så att eleverna där får det stöd och den hjälp som krävs. I sammanhanget framhålls att den skola ■■■■■ vistas i har en särskild inriktning på just elever med särskilda behov.

Av 106 kap. 25 § SFB följer emellertid att om det finns särskilda skäl kan assistansersättning lämnas även när den funktionshindrade deltar i sådan

verksamhet som bl.a. skola. Assistansersättning kan tänkbart beviljas i fall där en elev på grund av kommunikationssvårigheter med andra än sin personliga assistent eller funktionshindrades hälsotillstånd, ställer krav på att den personliga assistenten finns till hands, eller funktionshindret gör det särskilt angeläget att den berättigade har ett begränsat antal personer knutna till sig (se prop. 1995/96:146 s. 15 och bet. 1995/95:SoU15 s. 15, jfr RÅ 1997 ref. 23 II).

Enligt vad som framgår av utredningen har ■■■■■ såväl kommunikationssvårigheter som epilepsi. Emellertid ger utredningen inte tillräckligt stöd för att ett hjälpbehov, utöver vad som ska kunna tillhandahållas inom ramen för skolans resurser, finns med anledning av hennes kommunikationssvårigheter. Inte heller finns tillräckliga belägg för att den personliga assistenten mer eller mindre kontinuerligt måste vara tillgänglig för att bistå vid epilepsianfall. Enligt förvaltningsrättens mening saknas därför skäl att bevilja assistansersättning för den tid ■■■■■ vistas i skolan. Försäkringskassan har haft fog för sitt beslut i denna del.

Beräkning av tid för *dubbel assistans* i normalfallet utgår från den tid det tar att utföra en aktiv insats. Undantag har medgetts i fall då hjälpbehovet är av sådan art att det är förenat med allvarliga hälsorisker att medge dubbelassistans endast för den tid det tar att utföra aktiva insatser (se bl.a. Kammarrätten i Stockholms domar den 11 augusti 2006 i mål nr 2321-05 och den 13 oktober 2008 i mål nr 3219-08 och Kammarrätten i Göteborgs dom den 9 juli 2008 i mål nr 1754-07).

Försäkringskassan har i denna del hänvisat till att tid för assistans endast medges för aktiva insatser. Sammanlagt har drygt 8 timmar per ledig dag beviljats vid blöjbyten, av- och påklädning, matning via mun, kommunikationsträning, överförflyttningar och träning. Av grundbeslutet kan utläsas att dubbelassistans inte anses godtagbart för behov av positionering i rullstol

och instruktioner. Inte heller bedöms det finnas stöd för att [REDACTED] behöver dubbel assistans i mellantiden inför hjälpbehov på grund av epilepsianfall. Som skäl för det sist nämnda anges att Försäkringskassan i och för sig inte ifrågasätter allvarligheten i hennes medicinska tillstånd, men att anfällen inte uppträder med sådan frekvens att dubbelassistans ska vara motiverad. Någon tid för dubbelassistans under natten har inte medgetts med hänvisning till att blöjbyte och positionering nattetid kan utföras av en assistent. Överlag hänvisar Försäkringskassan till att diskrepans råder mellan de behov företrädare för korttidsboendet uppgett beträffande dubbelassistans respektive vad vårdnadshavarna hävdar.

Förvaltningsrätten gör i frågan om dubbel assistans heller ingen annan bedömning än Försäkringskassan gjort. Enligt intyg från sjukgymnast är två personer nödvändiga framför allt vid hjälp i samband med förflyttningar, vilket även beviljats av Försäkringskassan i form av dubbelassistans. Av nämnda intyg följer därutöver att två personer till hjälp också kan vara påkallat i vissa andra situationer och, av logopedintyg, även vid kommunikationsträning. För det sist nämnda har tid för dubbel assistans beviljats av kassan. Något stöd för att det skulle var nödvändigt med dubbelassistans i större utsträckning än vad Försäkringskassan beslutat om anser förvaltningsrätten emellertid inte finnas.

Sammantaget anser förvaltningsrätten inte att [REDACTED] genom sina vårdnadshavare visat att förutsättningar föreligger för att bevilja assistansersättning i större omfattning än vad Försäkringskassan redan godtagit genom det överklagade beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3104/1B)

Madeleine Westberg

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om

de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.